

Notater fra foredrag holdt av Maija Heinila på Granly Bygdehus i Vassås 20. mars

Tekst: Lars Anton Steinsholt og Solveig Haugan Jonsen

Maija Heinila bruker ofte sin egen hund til å vise og fortelle hvordan hundene er bygd

Det er flere årsaker til at det er viktig å stille hundene våre på utstilling. Det er kun ved å stille hunden på utstilling en har mulighet til å vurdere verdien av det avlsarbeidet som er gjort før den aktuelle hunden ble født. Det er først da en har mulighet til å få svar på hva er resultatet blitt? Den andre grunnen er at en ønsker et grunnlag for å vurdere hvilke hunder som er best rustet til å være neste generasjons foreldre til våre elghunder.

Rasestandarden definerer kjennetegnene på rasen – utseende og bygning

Dommeren har rasestandard å forholde seg til når han/hun skal vurdere en hund. Den oppsummerer hva som er kjennetegnene på, i vårt tilfelle, elghundene. Dette er ting vi som elghundfolk har definert som rasespesifikke trekk. Eks selemerke, mørk maske, mørke øyne og ører for NEG. Dette er nødvendigvis ikke ting som betyr noe for hundens funksjonalitet, men må være på plass for at det skal kalles en Norsk Elghund Grå fordi det var slik den opprinnelig så ut.

Den andre og kanskje viktigste delen for hunden er hvordan den er skrudd sammen. Hunden skal fungere hver dag til det formål den er avlet fram for. I vårt tilfelle å finne elg, og stille den, slik at jegeren kan stille inn på losen og felle den. Elghunden må derfor være utholdende og økonomisk i sine bevegelser. Elghunden trenger ikke et langt lendeparti eller høye haser da dette kun er viktig for hunderaser som skal være eksplosivt raske i korte perioder om f.eks. mynder.

En hund liker ikke å stå med mindre den har god balanse

Elghunden skal være kvadratisk, galopperende, utholdende, med moderate ikke overdrevne vinkler foran og bak. Moderate like vinkler foran og bak gir god balanse. Dette er lett å sammenligne med oss mennesker. Hvis vi står i en behagelig stilling er det lett å stå slik. Står vi vondt blir det fort anstrengende, og vi blir tvunget til å skifte på stillingen for og avhjelpe belastningen forårsaket av feil i anatomen. Vinklene og kroppslengde er også viktig slik at bakbeina, som er motoren, er synkrone med forbeina. Er det usymmetrisk her vil hunden miste det økonomiske i bevegelsen og måtte kompensere for avviket med enten høye forbeinsbevegelser for å vinne tid, eller «crabbing» som er å legge bakparten ut på den ene siden for å unngå konflikt med forbein og bakbein i bevegelsen. Begge disse måtene å bevege seg på krever mer energi og vil gjøre hunden fortere sliten, skape belastningsskader og forkorte hundens funksjonstid. Vi kaller det gjerne bare at hunden er støl dagen derpå. Eller at den har fått forkalkninger som begrunnes med alder.

Hundens front er avgjørende for effektive bevegelser

Fronten er støtdemperen og bærer av 70 % av hundens vekt. Hunden har ikke kragebein som vi mennesker har. Hundens forbein er festet til brystkassen kun med muskler og sener! Det er derfor viktig at skuldrene har god støtte mot brystkassen. En V formet brystkasse gir støtte bare i øvre del mens en tønneformet kun gir støtte på midten. Hundens forbeins-bevegelser blir som naturlig er vinglete hvis det ikke er godt anlegg mellom skulder og brystkasse. Denne mangel på støtte gjør at

hunden under bevegelse vil slenge med forbeina og ikke ha en målrettet rett forover bevegelse som er det optimale nettopp for å komme seg frem. En løs front, albuer som mangler støtte, vil også skape unødig mye belastning på forbein og skulderparti, som igjen kan gi belastningsskader i sener og muskulatur og derved kortere brukstid for hunden.

Skulder må ligge godt tilbakelagt mot brystkassen for max «feste». Bli den steil og eller fremskutt ved at den for rett og eller for langt fremme vil dette reduser den støtdempende effekten og som igjen går ut over brukstid og skader. En steil skulder vil alltid forkorte steget foran. Steil skulder vises lettest på hunden ved at halsen blir visuelt for kort. Selv om alle hunder har 7 nakkevirvler vil skulderen dekke de nederste og halsens er for kort ut.

Fremskutt skulder vises ved at hunden sett fra siden mangler forbryst. Det vil i praksis si at du ser ingenting av hundens brystkasse foran forbeina. For de som ønsker å teste hvordan dette fungerer med tanke på demping er det bare å klatre opp på en stol og hoppe ned og lande på stive bein.

Brystkassen skal også huse de indre organer. Kort brystbein, og eller V-formet brystkasse gir lite lungevolum. Det påvirker hundens oksygenopptak.

Lendeparti gir hunden mulighet til å snu seg raskt

Lendepartiet er den delen som ligger mellom brystkasse og hofter. Her er det kun ryggraden som kobler sammen for og bakpart. Lendepartiet gjør at hunden kan svinge, vri eller snu seg. Disse 3 tingene vet vi elgjegere er viktige når vi ser en hund som løser på elg, og elgen gjør raske utfall mot hunden. Lendepartiet må være tilstrekkelig lang til at hunden kan gjøre disse bevegelsene. Bli lendepartiet for langt vil det kunne gi skader i ryggrad, og hunden bruker mye energi med lite effekt.

Flatt kryss er viktig for gode og effektive bakbeinsbevegelser

Krysset skal for våre hunder være flatt. Krysset skal ikke være avfallene eller skrånende da dette gir kortere bakbeins-bevegelser. Det vil si at hunden ikke tråkket steget fullt ut. Noen hunden kompensere med flere korte steg for å oppnå samme fremdrift. Hunden blir gående med bakbeina innunder kroppen. Noe en i utstillingskritikken leser som "hunden står understilt og beveger seg understilt". Det blir som om vi mennesker går på isen og stepper oss fremover for ikke å gli. Dette er en ubehagelig og lite effektiv måte å gå på, og det merkes godt i muskulatur og hofter. Fallende kryss vises ved at halen ikke sitter oppå ryggen, og som oftest også er dårlig ringlet. En slik hale kan en hund leve greit med og jage elg, men årsaken til "dårlig hale" vil den ikke fungere optimalt med hele sitt liv. Det er stor risiko for at denne hunden vil pådra seg forkalkninger og skader i muskulatur. Kommentarer om hundens hale er nok et av de beste eksempler på momenter i utstillingskritikken som elghundfolk flest oppfatter som ganske betydningsløst. Dette fordi en ikke kjenner sammenhengen mellom "dårlig hale" og avfallende kryss.

Haser, mellomhånd og poter er også viktig for hundens bevegelser

Haser skal være rette i den forstand at de ikke skal være utover- eller innover-dreide. Haseleddet og mellomhånden (vårt håndledd) har en støtdempende funksjon. Feil vinkel eller svake haseledd gir belastning ved bevegelse. I verste fall kan leddet gi etter, og hunden koder over. Eksplosive, raske hunder har høye haser mens våre utholdene elghunder har moderat høyde. Potene skal være knyttede da dette gir større skyv i bevegelsen. Knyttede poter hindrer også rusk og rask i å komme imellom og sette seg fast, eller lage kuttskader etc. på tredepotene.

Noen ord til slutt !

Dommeren har en rett og plikt til å bedømme hunden ut i fra rasestandarden. Det vil selvsagt i noen tilfeller variere med dommeres skjønn, og hundens visning i ringen den dagen. Målet er hele tiden å vurdere resultatet av avlsarbeidet, og finne nye emner til neste generasjon. Det er et oppriktig ønske

å holde eksteriøret på våre hunder opp slik at våre barn og barnebarn også skal få mulighet til å kjøpe en funksjonell elghund som fungerer hele livet sitt til det formålet den ble avlet frem for.

På bakgrunn av dette vil vi i Vestfold Elghundklubb i denne omgang takke Maija for en lærerik og opplysende innføring i hundens anatomi og funksjonalitet. Til de av dere som vil være med videre vil temaet i neste del av Elghundens ABC handle mer om hvordan vi skal bruke det vi nå har lært i praktisk avl og som grunnlag for å velge ut vår nye elghund når tiden er inne for det. Hva skjer når vi velger å lage nye valper med foreldre som i utgangspunktet har ”nok med sitt”. Hva bør vi sjekke opp i historien til valpens foreldre ? Hva må vi spørre oppdretter om, og hva skal vi se etter ved utvelgelse av valpen.

Vi sender ut mail om tid og sted for del 2 i god tid, og legger ut informasjon på hjemmesiden til Vestfold Elghundklubb. Bli med !